

СУТНІСТЬ УПРАВЛІНСЬКОЇ ПРАЦІ ЯК САМОСТІЙНОЇ СИСТЕМИ

Анотація. Розкрито сутність категорії "управлінська праця" та сформовано систему її функціонування. Визначено результат управлінської праці в якості прийняття відповідного рішення.

Аннотация. Раскрыта сущность категории "управленческий труд" и сформирована система ее функционирования. Определен результат управленческого труда в качестве принятия соответствующего решения.

Annotation. The essence of the category "administrative work" is disclosed and a system of its functioning is formed. The result of administrative work is determined as a specific decision making.

Ключові слова: відповідальність, менеджер, організація праці, підлеглий персонал, праця, результат управління, система, управлінські процедури.

Діяльність кожного сучасного підприємства спрямована на соціальний розвиток та максимізацію прибутку. Цей процес безпосередньо пов'язаний з якісними та кількісними результатами роботи персоналу. Отже, актуальними стають питання оптимального управління підлеглими за рахунок формування цілісної системи управлінської праці або її коригування.

Вагомий внесок у розвиток теоретико-методичних положень з управлінської діяльності внесли такі зарубіжні вчені, як: М. Альберт, П. Друкер, Д. Дункан, Г. Емерсон, Р. Лайкерт, Е. Мейо, Д. Мак-Грегор, М. Мескон, Г. Саймон, Р. Стюарт, Р. Уайтлі, А. Файоль, Р. Хаус, а також вітчизняні науковці, а саме Б. Андрушков, Л. Балабанова, М. Виноградський, Й. Завадський, Л. Зудіна, Т. Кутасова, Г. Осовська, В. Шипунов та ін. Незважаючи на глибину наукових розробок щодо формування системи управлінської праці, її елементи висвітлені в літературі неповно, тому потребують подальшого розкриття й удосконалення.

Метою статті є дослідження сутності управлінської праці – системи елементів, яка спрямована на прийняття рішення в процесі управління персоналом.

Об'єктом дослідження виступає поняття "управлінська праця".

Управлінська праця є одним із особливих видів суспільної діяльності, основною метою якої є забезпечення цілеспрямованої, скоординованої діяльності як окремих учасників суспільного трудового процесу, так і трудових колективів у цілому. З розвитком ринкових відносин і поглибленням процесів поділу й кооперування праці, управлінська праця відокремлюється як відносно самостійна сфера і набуває визначених організаційних форм, які створюють самостійну систему управління підприємством [1].

За рахунок детального вивчення науковцями наведеної категорії існує велике різноманіття тлумачень категорії "управлінська праця". Так Осовський О. А. визначає це поняття як трудову, творчу діяльність менеджера, яка пов'язана з координацією та регулюванням діяльності підлеглих шляхом перетворення інформації в управлінські рішення [2].

Проте дослідження та визначення сутності управлінської праці доцільніше здійснювати через систему її функціонування, що складається з конкретних взаємозв'язаних та взаємозалежних елементів (рисунок).

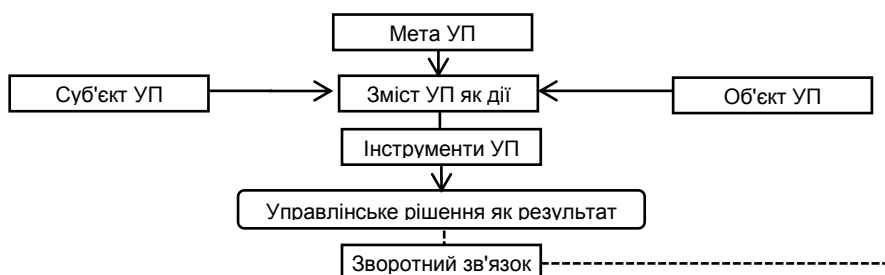

Рис. Система управлінської праці (УП)

Постановка завдання, виникнення проблеми, ситуація, що склалась тощо становлять потребу у вирішенні та координуванні, що формує мету управлінської праці. Отже, розгортаються дії суб'єкта управлінської праці, спрямовані на керування об'єктом. При цьому суб'єктами виступають топ-менеджери, менеджери середньої та нижчої ланок управління з урахуванням місця, рівня виникнення питання, що розглядається, або необхідної компетенції управління.

Мельникова О. А. стверджує, що об'єктом управлінської праці є сфера її прикладання – підприємство, організаційні структури різних рівнів (філії, цехи, окремі ділянки тощо), робочі групи (відповідні підлегли) та інформація [3, с. 385–387].

Таким чином, наведені суб'єкти здійснюють безпосередньо зміст управлінської праці з використанням відповідних інструментів, до яких відносяться методи та методики управління, організація та нормування праці,

Зміст управлінської праці становить набір управлінських функцій та технологій, що складаються з управлінських процедур, які, в свою чергу, складаються з набору управлінських операцій. Управлінська операція є первинним елементом процесу управління, який передбачає дії зі збору, обробки та оформлення інформації, що входить в один документ або має одне рішення.

Підсумком взаємодії вже перерахованих елементів системи виступає формування управлінського рішення, яке, на думку Стадник В. В. та Йохна М. А., є результатом вибору суб'єктом управління способу дій, спрямованих на вирішення поставленого завдання в існуючій чи спроектованій ситуації [4, с. 146].

Прийняття управлінського рішення не є остаточним елементом, який закриває систему, адже кожне рішення має наслідки. Інформація про характер наслідків (позитивний, нейтральний, негативний) знов поступає до входу в систему та формує нову мету управлінської праці. Цей процес є зворотним зв'язком та призводить до постійного функціонування системи управлінської праці.

Отже, на основі викладеного матеріалу можна надати таке визначення категорії "управлінська праця" – це відповідальна дія керівництва, спрямована на вирішення поставлених завдань та управління підлеглим персоналом через прийняття певного управлінського рішення.

Ураховуючи системний підхід до менеджмента, управлінську працю слід трактувати як комплекс взаємозв'язаних елементів управління, який породжує специфічний процес перетворення вхідної інформації на конкретний результат, який створює нові умови функціонування.

Наук. керівн. Доровської О. В.

Література: 1. Желудько Т. В. Дослідження особливостей управлінської праці як основи успішної діяльності підприємства [Електронний ресурс] / Т. В. Желудько. – Режим доступу : <http://eztuir.ztu.edu.ua/4242/1/294.pdf>. – Назва з екрану. 2. Осовський О. А. Особливості управлінської праці в трансформаційний період розвитку України [Електронний ресурс] / О. А. Осовський. – Режим доступу : <http://www.nbuv.gov.ua>. – Назва з екрану. 3. Мельникова О. А. Особливості праці управлінського персоналу та їх вплив на мотивацію праці / О. А. Мельникова // Формування ринкової економіки. – К. : КНЕУ, 2005. – Спец. вип., Т. 3. – С. 385–394.

4. Стадник В. В. Менеджмент / В. В. Стадник, М. А. Йохна. – К. : Академвидав, 2003. – 464 с.